

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **M.N.**, narozený ...
státní příslušník Republiky Uzbekistán,
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Balková, Balková 1,
zastoupen advokátem Viktorem Klímou, sídlem Melantrichova 20,
Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-451/LE-BA02-BA04-PS2-2019 ze dne 17.
10. 2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce do České republiky přicestoval dne 2. 5. 2019. Dne 4. 9. 2019 mu bylo uloženo správní vyhoštění na dva roky. Platnost výjezdního příkazu skončila 9. 10. 2019, žalobce přesto z území státu nevycestoval. Policie jej proto dne 13. 10. 2019 zajistila podle § 124 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů (dále

jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění. Důvod pro zajištění shledala policie v tom, že se žalobce nacházel na území ČR bez pobytového oprávnění, navíc po skončení platnosti výjezdního příkazu.

2. V Zařízení pro zajištění cizinců podal žalobce dne 16. 10. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Jako důvod nemožnosti návratu do země původu žalobce uvedl bisexualitu. V Uzbekistánu je homosexualita trestná, což pro žalobce jako muslima zároveň obnáší riziko trestu ukamenování.
3. Žalovaný naříkaným rozhodnutím žalobce zajistil podle § 46 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, protože shledal, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žalobce svou žádost podal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobce podle něj do České republiky přicestoval přes jiné státy Evropské unie, na území státu pobýval pět měsíců. O mezinárodní ochranu tedy nepochybně mohl požádat dříve, učinil tak ovšem až poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění. Jiné kroky k legalizaci svého pobytu neučinil, byť si byl dobře vědom, že v ČR pobývá neoprávněně. Existuje tak nebezpečí, že žalobce z území státu nevycestuje a bude mařit případné vyhoštění. Jeho propuštěním by ohrožen i průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany. S ohledem na okolnosti dosavadního pobytu a absenci adresy v ČR nelze předpokládat, že by žalobce změnil svůj dosavadní postoj k dodržování svých povinností. Zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu by tedy nebyla účinná.
4. Proti rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobce brojil žalobou, v níž namítl, že o mezinárodní ochranu nepožádal v zařízení pro zajištění cizinců, ale již na cizinecké policii. Nebyla tak splněna podmínka § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, tedy podání žádosti v zařízení pro zajištění. Lhůta pro rozhodnutí o zajištění navíc počala plynout již od tohoto okamžiku, rozhodnutí mu tudíž nebylo doručeno ve lhůtě pěti dnů, jak požaduje rozsudek NSS č. j. 4 Azs 228/2014-34 ze dne 30. 1. 2015. Žalovaný se nezabýval věrohodností důvodů žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Pokud by tak učinil, musel by dospět k závěru, že případné vyhoštění žalobce nebude proveditelné, protože žalobci v Uzbekistánu skutečně hrozí závažné nebezpečí pro jeho sexuální orientaci. Přestože žalobce žalovaného informoval o násilí, kterému byl v zemi původu vystaven, žalovaný jej nepovažoval za zranitelnou osobu a umístil jej do zařízení pro zajištění. Tam žalobci hrozí další nebezpečí, protože prostředí neumožňuje utajit důvody žádosti žalobce. Nesprávné je pak tvrzení, že žalobce pobýval na území státu bez platného cestovního dokladu, jeho doklad má k dispozici žalovaný. Při rozhodování o možném uplatnění zvláštních opatření žalovaný nepřihlédl k zanedbatelné délce nelegálního pobytu, k tomu, že se na policii dostavil dobrovolně a k tomu, že řízení o vyhoštění trpělo závažnými vadami. Žalobce sice nemá na území státu žádnou adresu, mohl by ovšem pobývat v některém z pobytových středisek.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a obsah správního spisu. Žalobce podle něj prakticky nerozporoval důvody pro rozhodnutí o zajištění. Žalobce měl možnost požádat o mezinárodní ochranu výrazně dříve, učinil tak ovšem až poté, co byl zadržen a za účelem vyhoštění zajištěn. Jednal tedy účelově. Neuvedl přitom nic, co by vypovídalo o jeho zranitelnosti. Nelze předpokládat, že žalobce bude se státními orgány spolupracovat, takže nebyl důvod pro uplatnění zvláštních opatření. Námitky směřující proti rozhodnutí o vyhoštění, rozhodování o mezinárodní ochraně a proti faktickému stavu v zařízení pro zajištění cizinců pak nemají s předmětem řízení nic společného.

6. Žalobce v replice setrval na svém stanovisku, které v dílčích souvislostech rozvedl. Uvedl tak příklady rozhodnutí, v nichž byla žádost o mezinárodní ochranu shledána účelovou. Dále zdůraznil, že za důvod jeho zranitelnosti má být považována již jeho sexuální orientace. Závěrem tvrdil, že vady rozhodnutí o vyhoštění je třeba zohlednit podle čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který mu dává právo na právní prostředek k uplatnění práv podle této úmluvy.
7. Napadený výrok rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
8. Přednostně se soud zabýval námitkou, že rozhodnutí o zajištění žalobce bylo vydáno po uplynutí lhůty pěti dnů podle § 46a odst. 4 zákona o azylu. K tomu žalobce neoznačil žádný důkaz a v zásadě vycházel jen z interpretace obsahu správního spisu. Soud proto dospěl k závěru, že podání žádosti o mezinárodní ochranu již dne 13. 10. 2019 žalobce neprokázal. Nedostatečná je snaha žalobce vyložit skutečnost, že se dostavil na policii řešit svůj pobytový status, jako žádost o mezinárodní ochranu. Jakkoliv má žalobce pravdu, že podle § 3 odst. 1 zákona o azylu dostačuje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany samotný projev vůle, nikoliv jen formální procesní úkon ve smyslu § 37 správního řádu, je nezbytné, aby z tohoto projevu vůle bylo zřejmé, že žalobce hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmu. Nic takového ze správního spisu neplyne. Podle rekapitulační části rozhodnutí Krajského ředitelství policie hl. města Prahy o zajištění žalobce pouze opakoval skutečnosti, které uvedl již v řízení o vyhoštění, aniž by z toho bylo *zřejmé, že právě v ČR hledá ochranu* před pronásledováním (k obsahu protokolu o podání vysvětlení z 13. 10. 2019 před orgánem cizinecké policie soud přihlédnout nemohl, protože neměl být součástí správního spisu ve věci a byl předložen až 13. 11. 2019, poté, co byl v poslední den zákonné lhůty pro rozhodnutí vyhlášen tento rozsudek).
9. I kdyby však žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu již 13. 10. 2019, nečiní to napadené rozhodnutí nezákonným jen proto, že bylo žalobci doručeno až 21. 10. 2019. Předně právní úprava nevychází z toho, že by marným uplynutím lhůty podle § 46a odst. 4 zákona o azylu pozbývalo platnosti dosavadní rozhodnutí o zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Žalobce by tak nebyl omezen na osobní svobodě bez zákonného podkladu. Rozsudek NSS č. j. 4 Azs 228/2014-34 pak vychází z povinnosti rozhodnutí doručit ve lhůtě pěti dnů, k takovému závěru ovšem neidentifikuje žádné ustanovení, které by odpovídající povinnost skutečně a jednoznačně stanovilo. Jde pouze o interpretaci slov „rozhodne do 5 dnů“ v § 46a odst. 2 (nyní odst. 4) zákona o azylu založenou na úvaze, že si tak žádá právní zájem na osobní svobodě a že při opačném výkladu by rozhodnutí o zajištění mohla být žalovaným zlovolně antedatována, a tím by byla ztížena možnost zjistit skutečný den rozhodnutí. Takové úvahy však nejsou v právu dostatečné: může-li být procesním předpisem stanovena lhůta, mohou jím být stanoveny i okolnosti podstatné pro její počítání, zejména okolnosti určující její počátek, průběh a konec. Tím nedochází k žádnému „faktickému“ prodlužování či zkracování lhůty výkladem, ale prostě k jejímu stanovení zákonem. Pakliže by zákon poskytoval oporu pro závěr, že určující je samotné rozhodnutí ve lhůtě, nejde o závěr o nic méně ústavně akceptovatelný, než závěr prosazovaný v rozsudku č. j. 4 Azs 228/2014-34. Z hlediska čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod pak jde o zanedbatelný rozdíl, protože vyžaduje urychlené rozhodnutí soudu. Podstatné proto je, že správní řád jako obecný procesní předpis uplatnitelný i ve věci žalobce jednoznačně rozlišuje „rozhodnutí“ (jeho vydání)

a „doručení rozhodnutí“ (srov. § 71 odst. 2 a § 72 odst. 1). Krajský soud proto vychází z toho, že lhůta podle § 46a odst. 4 zákona o azylu je zachována, pokud je rozhodnutí v pěti dnech vydáno. Úvahy o možné antedataci pak jsou v zásadě nedůstojné, protože bezdůvodně vychází z apriorní nedůvěry k tomu, že žalovaný dodržoval byť jen základní procesní pravidla, a tento argument by ostatně bylo možné uplatnit na jakoukoliv lhůtu.

10. Jde-li o samotné důvody pro zajištění žalobce, v rozhodovací činnosti správních soudů se k užití § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu ustálil názor, podle něhož pro naplnění důvodu zajištění postačí pouze zjištění, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová. Skutečnost, že žadatel uvádí skutečnosti, které mohou být při meritorním posouzení shledány azylově relevantními, zajištění nevylučuje. Vážně míněná žádost o mezinárodní ochranu podaná v zajištění zůstává „pouze“ účelovou, jestliže z okolností případu (např. dosavadní jednání cizince, délka pobytu na území, osobní poměry apod.) plyne motivace žadatele vyhnout se správnímu vyhoštění (srov. rozsudky č. j. 10 Azs 284/2016-35 ze dne 15. 2. 2017 a č. j. 4 Azs 9/2017-31 ze dne 28. 2. 2017). S přihlédnutím ke znění čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU je tedy nezbytné, aby žádost o mezinárodní ochranu měla účel mařit vyhoštění a představovala tak zneužití práva, nikoliv jeho využití (ke zneužití práva jako podmínce zajištění srov. rozsudek č. j. 1 Azs 349/2016-48 ze dne 28. 6. 2017 nebo stanovisko generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie ve věci C-534/11 Arslan).
11. Dobrověrné podání žádosti o mezinárodní ochranu po zajištění sleduje dva propojené účely: žadatel se brání nucenému opuštění státu jako průvodní jev toho, že zde především hledá mezinárodní ochranu. O zneužití práva je možné uvažovat v situaci opačné, tedy pokud by žadatel o mezinárodní ochranu usiloval pouze za účelem mařit vyhoštění (a nestál o mezinárodní ochranu, případně věděl, že její podmínky nesplňuje), nebo pokud by účel mařit představoval hlavní účel žádosti (žadatel chce vyhoštění zdržet a zároveň spoléhá se na to, že mu mezinárodní ochrana může být i poskytnuta). Skutečnost, že žadatel mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, je v takových případech jedním z možných znaků účelovosti, bez dalšího ji však neprokazuje [srov. opět čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Rady 2013/33/EU].
12. V poměrech souzené věci to znamená, že si žalovaný měl učinit konkrétními skutečnostmi podložený závěr, zda existují oprávněné důvody se domnívat, že žalobce svou žádost podal toliko s účelem mařit vyhoštění. To žalovaný učinil na základě toho, že žalobce pobýval na území České republiky několik měsíců, proběhlo vůči němu řízení vyhoštění, pravomocnému rozhodnutí o vyhoštění se nepodrobil a na území státu dále pobýval. Po celou tuto dobu měl možnost žádat o mezinárodní ochranu, a to i v jiných státech Evropské unie, přes něž cestoval.
13. O účelu žádosti o mezinárodní ochranu zdržet či zmařit případné vyhoštění tedy vypovídá jak časová posloupnost kroků žalobce, tak jeho neochota řešit svůj pobyt v České republice dříve či jiným způsobem. Zdůrazňoval-li žalobce, že je prostým uzbekým venkovánem bez znalosti azylového práva, na posouzení věci to nic nemění. Žalobce měl zjevně povědomost o tom, že má v Uzbekistánu problémy, že pro pobyt v cizím státu potřebuje právní titul, a že pro jeho absenci se s ním vedeno správní řízení (o vyhoštění). Přesto s žádostí o mezinárodní ochranu vyčkal až do doby, kdy neuposlechl rozhodnutí o vyhoštění a kdy byl z toho důvodu zajištěn. Bez významu je i to, že se žalobce na policii dostavil dobrovolně, neboť šlo o „dobrovolnost“ vynucenou tíhou okolností – žalobce na území státu pobýval opakovaně neoprávněně a sám se tak dostal do úzkých.

14. Za toho stavu existovaly oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová, neboť její podání, byť i vedeno nadějí, že může být úspěšná, je pouze průvodním jevem snahy zdržet aktuálně hrozící vyhoštění. Není proto podstatná věrohodnost azylového příběhu žalobce. Možnost jeho vyhoštění do Uzbekistánu pak byla kladně a pravomocně posouzena již v řízení o vyhoštění, nebyl proto důvod, aby o ní žalovaný usoudil jinak.
15. Ve vztahu k údajné zranitelnosti žalobce lze pouze stručně uvést, že vymezení zranitelné osoby podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu je provedeno příkladným výčtem. Bez ohledu na to, zda by postavení žalobce bylo možné hodnotit podle vyjmenovaných forem zranitelnosti, nebo bylo třeba je přiřadit některé formě nevyjmenované, je zřejmé, že by muselo svou závažností odpovídat závažnosti ostatních forem (*eiusdem generis*).
16. Z toho pohledu jsou tvrzení žalobce zcela nedostatečná. Sice uvedl, že byl zbit a odvezen na policejní stanici, podle popisu však nejde o útok, který by jej stavěl do srovnatelného postavení s osobami, které „*byly mučeny, znásilněny nebo podrobeny jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.*“ Konkrétní následky žalobce neuvedl a jeho obavy z pobytu v zařízení pro zajištění cizinců jsou bez konkrétních opěrných bodů, které by vypovídaly o tom, že mu násilí hrozí právě v zajištění.
17. Důvodné pak nejsou ani námitky žalobce vůči závěru o neúčinnosti zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu.
18. V rozhodovací činnosti správních soudů se ustálil názor, že účelem zajištění žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v situaci, kdy existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze účelově, není pouze zabezpečit jeho účast v řízení o mezinárodní ochraně, ale především zabezpečit jeho dostupnost pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se toto rozhodnutí stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu pak je třeba přihlídnout k důvodu zajištění a hodnotit, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Je proto namístě zohlednit pobytovou historii žadatele o mezinárodní ochranu (srov. cit. rozsudek NSS č. j. 1 Azs 349/2016-48).
19. Jakkoliv nelze paušálně vyloučit možnost uložení zvláštních opatření v případech existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Správnímu orgánu nic nebrání, aby stejné okolnosti zohlednil jak při zvažování nutnosti zajištění, tak při paralelních úvahách o účinnosti zvláštních opatření – v zásadě jde totiž o vzájemně se překrývající a doplňující úvahy, při kterých mohou být tytéž okolnosti důvodem jak pro zajištění, tak pro vyloučení aplikace zvláštních opatření (srov. např. rozsudky č. j. 1 Azs 126/2018 – 33 ze dne 7. 2. 2019, č. j. 4 Azs 105/2017-24 ze dne 14. 7. 2017).
20. Žalobce nemá žádný vztah k území České republiky, pobýval zde neoprávněně a nevycestoval ani poté, co bylo pravomocně rozhodnuto o jeho vyhoštění (nejde tedy o pouhých několik dnů, jak žalobce tvrdí). Za toho stavu nebylo lze očekávat, že se žalobce dobrovolně podrobí uloženým omezením a bude k dispozici pro řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně řízení o vyhoštění, tedy že zvláštní opatření bude dostatečné.
21. Mylné pak jsou úvahy žalobce o účincích čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a

základních svobod. Pokud došlo k porušení jeho práv v řízení o vyhoštění, měl možnost uplatnit opravné prostředky právě v tomto řízení, případně i před soudem, který by rozhodnutí o vyhoštění a jemu předcházející řízení přezkoumal. Předmětem nynějšího řízení je rozhodnutí o zajištění, které je věcně i právně samostatné a je také samostatně přezkoumatelné. Námitky vůči vadám vyhoštění jsou v nynějším řízení tedy bezvýznamné.

22. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 12. listopadu 2019

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce